

DOI: 10.33310/2518-7813-2019-66-3-120-126

УДК 378.22:364

Вікторія КОРНЕЩУК

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри психології та соціальної роботи Одеського національного
політехнічного університету, м. Одеса, Україна
e-mail: vtory@te.net.ua

ФУНКЦІОНАЛЬНО-КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД ДО МАГІСТЕРСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

В статті обґрунтовано доцільність застосування функціонально-компетентнісного підходу до професійної підготовки фахівців із соціальної роботи, який поєднує вимоги як до змісту цієї підготовки, так і до здатностей майбутнього соціального працівника застосовувати набуті знання, вміння й навички під час безпосереднього виконання професійних функцій. Виявлено співвідношення професійних функцій і компетентностей (загальних і спеціальних) магістрів із соціальної роботи, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Проаналізовано можливість формування окремих компетентностей в процесі вивчення навчальної дисципліни «Професійна надійність персоналу соціономічної сфери», передбачену магістерською підготовкою майбутніх соціальних працівників в ОНПУ. Запропоновано завдання щодо оцінювання відповідних компетентностям результатів навчання в межах вивчення зазначеної навчальної дисципліни.

Ключові слова: майбутній соціальний працівник, магістр із соціальної роботи, професійна підготовка, магістерська підготовка, інтегральна компетентність, загальні компетентності, спеціальні компетентності, результати навчання.

Професійна підготовка майбутніх соціальних працівників у закладах вищої освіти являє собою цілеспрямований процес формування в них знань, умінь, навичок, особистісних і професійно важливих якостей, необхідних для ефективного виконання своїх функцій: *діагностичної* – встановлення причин виникнення проблем клієнта; *адвокативної* – захист інтересів клієнта і за необхідності представлення їх у державних органах і установах; *соціально-терапевтичної (компенсаторної)* – підтримка клієнта в складних життєвих ситуаціях, надання різноманітної допомоги, соціальних послуг; *соціально-профілактичної* – застосування методів, що попереджають виникнення соціальних проблем; *прогностичної* – аналіз можливих змін у поведінці клієнта в майбутньому; *проективної* – планування результатів втручання; *соціального контролю* – моніторинг поведінки, що відхиляється від норми, і застосування соціальних санкцій; *організаційно-адміністративної* – управління і взаємодія з іншими соціальними інститутами тощо [3].

Змістове та інструментальне насичення соціальної роботи акумулює елементи багатьох суміжних професійних галузей (психології, соціології, педагогіки, юриспруденції, медицини та ін.) на основі взаємного обміну інформацією і технологіями. Поєднати ці елементи в професійній підготовці майбутніх фахівців із соціальної роботи дозволяє функціональний підхід, який передбачає багатоаспектний розгляд об'єктів і проблемних

ситуацій, виявлення суттєвих і прихованих взаємозв'язків елементів і властивостей соціальної роботи, завдяки чому у студентів формується системне мислення, підвищується професійний рівень і забезпечується необхідна якість професійної підготовки.

Ефективність виконання функцій соціальної роботи забезпечується професійною компетентністю соціального працівника. Згідно з Законом України «Про вищу освіту», компетентність – це «динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти» [1]. Отже, професійна компетентність фахівця із соціальної роботи – це така якісна характеристика, що відображає, з одного боку, рівень його професійної підготовки щодо формування системи професійних знань, умінь і навичок, а з іншого, – здатність соціального працівника застосовувати набуті знання і досвід для здійснення професійної діяльності.

Відтак, функціонально-компетентнісний підхід дозволяє поєднати мету професійної підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи у ЗВО з її результатом, адже передбачає формування у студентів саме тих компетентностей, які безпосередньо необхідні для виконання функцій соціальної роботи як професійної діяльності.

Теоретичні і практичні засади професійної підготовки майбутніх соціальних працівників у ЗВО представлені в роботах Р. Х. Вайноли, А. Й. Капської, О. Г. Карпенко, Н. М. Коляди, І. М. Мельничук, О. Г. Платонової, Л. І. Романовської, В. А. Поліщук, Р. В. Чубука та ін. Зокрема обґрунтовано доцільність застосування акмеологічного (І. І. Боднарук) і праксеологічного (В. В. Савіцька) підходів до навчання фахівців із соціальної роботи.

Запропонована стаття має на меті обґрунтувати доцільність застосування функціонально-компетентнісного підходу до професійної підготовки фахівців із соціальної роботи; показати можливість формування загальних та спеціальних компетентностей магістрів із соціальної роботи, оцінювання відповідних їм результатів навчання на прикладі конкретної навчальної дисципліни.

Доцільність застосування функціонально-компетентнісного підходу до професійної підготовки майбутніх соціальних працівників визначається тим, що саме професійні функції соціального працівника зумовлюють певні вимоги до його компетентностей, що в свою чергу визначає зміст навчання, його програмні результати, отримання яких під час цієї підготовки свідчить про набуття необхідної інтегральної компетентності і забезпечує можливість та успішність виконання соціальним працівником своїх професійних функцій, а отже і функцій соціальної роботи в цілому (див. рис. 1).

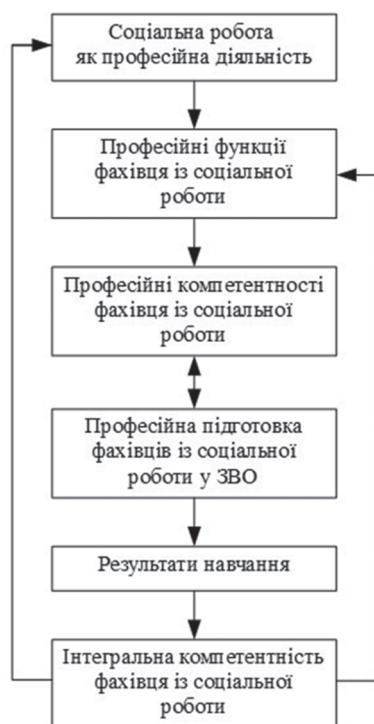

Рисунок 1 – Сутність функціонально-компетентнісного підходу до професійної підготовки майбутніх соціальних працівників

При цьому інтегральна компетентність, як «узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності», охоплює загальні та спеціальні компетентності [2, 4]. Так, загальні компетентності – це універсальні компетентності, які не залежать від предметної галузі, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності людини в різних галузях та для її особистісного розвитку [2], тоді як спеціальні (фахові, предметні) компетентності – це компетентності, що залежать від предметної області, та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю. Результати навчання – це «знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів» [1; 2].

Магістерська підготовка є завершальним етапом професійної підготовки майбутніх соціальних працівників у ЗВО. Як відомо, магістерський рівень вищої освіти «передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності» [1].

Згідно зі Стандартом вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» галузі знань 23 «Соціальна робота» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (далі Стандарт), магістерська підготовка майбутніх соціальних працівників спрямована на формування в них такої інтегральної компетентності, як «здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог» [6].

Аналіз сутності і специфіки соціальної роботи як професійної діяльності дозволяє визначити співвідношення професійних функцій магістрів із соціальної роботи та тих загальних і спеціальних компетентностей (див. [6]), що забезпечують можливість та успішність виконання цих функцій в процесі професійної діяльності (табл. 1).

Представлене в табл. 1 співвідношення дозволяє констатувати наявність щільного взаємозв'язку між професійними функціями соціального працівника та компетентностями, необхідними для виконання цих функцій в процесі соціальної

Таблиця 1 – Співвідношення професійних функцій і компетентностей магістрів із соціальної роботи

Професійні функції	Компетентності	
	Загальні	Спеціальні
діагностична	ЗК1, ЗК9	СК2, СК3, СК12
адвокативна	ЗК6, ЗК7, ЗК8, ЗК9	СК2, СК4, СК5, СК9-СК13
соціально-терапевтична	ЗК3, ЗК7-ЗК10	СК2, СК4-СК7, СК10-СК13
соціально-профілактична	ЗК1-ЗК10	СК1-СК7, СК9, СК10, СК14
прогностична	ЗК1, ЗК9	СК2, СК4, СК6, СК7
проективна	ЗК2, ЗК10	СК1, СК3, СК6, СК7
соціального контролю	ЗК5, ЗК9	СК1, СК6, СК9, СК11, СК12
організаційно-адміністративна	ЗК2, ЗК4, ЗК6, ЗК8, ЗК10	СК4-СК6, СК9-СК14

роботи. Крім того, слід зауважити, що виконання кожної професійної функції забезпечується цілою сукупністю загальних та спеціальних компетентностей.

Однією з навчальних дисциплін професійної підготовки магістрів із соціальної роботи в Одеському національному політехнічному університеті є дисципліна «Професійна надійність персоналу соціономічної сфери» (3 кредити, 90 год.), включена до циклу професійної підготовки.

Базовими дисциплінами для вивчення цієї дисципліни є: «Загальна психологія», «Психологія особистості», «Психологічна діагностика», «Менеджмент в соціальній роботі». Знання, отримані під час вивчення дисципліни, є основою для вивчення таких дисциплін, як-от: «Професійна кар'єра в соціономічній сфері», «Управління персоналом та організаційна діяльність», «Організація діяльності органів соціального захисту населення», «Корпоративна культура» тощо.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні

- *знати*: сутність, структуру професійної надійності фахівців соціономічних професій; математичну модель професійної надійності фахівців-соціономістів та зміст її параметрів; сутність і методики діагностування показників професійної надійності фахівців-соціономістів; способи стандартизації результатів діагностування;
- *вміти*: виявляти зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на професійну надійність фахівців за типових та нетипових умов протікання професійної діяльності в соціономічній сфері; застосовувати методику діагностування професійної надійності фахівців-соціономістів; стандартизувати результати діагностування за

різними методиками; інтерпретувати результати діагностування, надавати оцінку щодо відповідності кандидатів на вакантну посаду в соціономічній сфері за критерієм «професійна надійність».

Вивчення дисципліни забезпечує формування у студентів таких *компетентностей*:

- *загальних*: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1); здатність проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК5); здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК8).
- *спеціальних*: здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук, у тому числі методи математичної статистики та кількісні соціологічні методи, стосовно завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної роботи (СК1); здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи (СК4); здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг (СК6); здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень (СК8); здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців (СК9); здатність до ефективного менеджменту організації у сфері соціальної роботи (СК14).

Вивчення дисципліни «Професійна надійність персоналу соціономічної сфери» передбачає отримання таких *результатів навчання*: розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог (РН1); показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук (РН4); збирати та здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних (РН5); самостійно й автономно знаходити інформацію, необхідну для професійного зростання, опановувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості (РН6); виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання (РН9); організувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командування та координувати командну роботу (РН11); розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації що-

до забезпечення якості соціальних послуг та управлінських рішень (PH15).

Матриця відповідності результатів навчання та компетентностей для навчальної дисципліни «Професійна надійність персоналу соціономічної сфери» подано в табл. 2.

Розглянемо можливість формування зазначених у табл. 2 компетентностей та оцінювання відповідних результатів навчання на прикладі зазначеної навчальної дисципліни.

Так, на лекційних заняттях з дисципліни студенти дізнаються, що проблема надійності становить інтерес для багатьох наук: кібернетики, біоніки, технічної теорії надійності, теорії інформації, інженерної психології, біоастрономіки, усіх галузей природничих й інженерних наук, де є потреба в стабільній, безпомилковій роботі механізмів, машин, технічних систем; а взята в соціальному контексті, проблема надійності постає у зв'язку з проблемами особистості, її діяльності і поведінки. Засвоєння такої навчальної інформації сприяє формуванню в майбутніх соціальних працівників здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1).

Абстрактного мислення, аналізу, креативності, здатності генерувати нові ідеї (ЗК1, ЗК8) потребують практичні завдання, що їх вирішують студенти наприкінці кожної теми з навчальної дисципліни «Професійна надійність персоналу соціономічної сфери» [5]. Так, наприклад, магістри із соціальної роботи мають:

- прокоментувати тези: «вимоги професії відображають ті універсальні особливості, що необхідні фахівцю для успішного виконання професійної діяльності»; «надійність функціонування будь-якої системи внаслідок впливу зовнішнього і внутрішнього середовища завжди містить у собі ненадійність як необхідний момент свого внутрішнього протиріччя»; «характер зв'язку і взаємодії «надійності-ненадійності» підпорядкований закону єдності і боротьби протилежностей та пояснюється його дією»; «професійна надійність фахівця соціономічної сфери діяльності є наслідком його системної, функціональної, надійності переробки інформації та моральної надійності»; «одні й ті самі зовнішні чинники по-різному впливають на професійну надійність фахівця залежно від ситуації, за якої ця діяльність здійснюється» та ін. (завдання типу 1);
- висловити власну думку щодо правильності тверджень: «для того, щоб кількісне значення професійної надійності потрапило в активну зону, не обов'язково, щоб відповідні йому значення всіх показників входили до активної зони»; «конструктивне

Таблиця 2 – Матриця відповідності результатів навчання та компетентностей для навчальної дисципліни «Професійна надійність персоналу соціономічної сфери»

Результати навчання	Компетентності									
	Загальні			Спеціальні						
	ЗК1	ЗК5	ЗК8	СК1	СК4	СК6	СК7	СК8	СК9	СК14
PH1	+									
PH4	+			+						
PH5		+		+		+	+			
PH6							+		+	
PH9						+				
PH11								+	+	+
PH15		+	+		+	+				+

вирішення протиріч між вимогами діяльності і реальними можливостями індивіда сприяють переходу з однієї зони до іншої, більш значущої, а деструктивне – навпаки – з більш значущої зони до нижчої, що в цілому впливає на прояв професійної надійності фахівця»; «кожна людина засвоює тільки одну або кілька сукупностей стратегій та застосовує їх упродовж усього життя незалежно від характеру ситуації»; «трудова мотивація може бути усталеною і неусталеною» та ін. (завдання типу 2);

- використовуючи тезу, що «самоуправління – це здатність людини управляти своїм самопочуттям, уміння стримувати себе в критичних ситуаціях, мобілізувати себе на вирішення певних завдань за різних умов», обґрунтувати залежність професійної надійності фахівця-соціономіста від його здатності до самоуправління (завдання типу 2);
- схарактеризувати такі моделі поведінки, як «асертивні дії», «включення в соціальний контакт», «пошук соціальної підтримки», «обережні дії», «імпульсивні дії», «уникнення», «маніпулятивні дії», «асоціальні дії», «агресивні дії», та висловити власну думку щодо того, які із зазначених моделей поведінки негативно впливають на професійну надійність фахівця із соціальної роботи (завдання типу 2);
- навести приклади, що підтверджують тези: «досягнувши певної межі в кількісному виразі, надійність може перейти у свою протилежність (ненадійність), змінивши тим самим якісний стан будь-якої системи чи процесу»; «характерний для людини локус контролю є універсальним для будь-яких подій і ситуацій, з якими вона стикається» та ін. (завдання типу 3);

- навести приклади нетипових ситуацій соціальної роботи як професійної діяльності і проаналізувати можливу власну поведінку за таких ситуацій (*завдання типу 4*);
- проаналізувати зовнішні чинники, що впливають на професійну надійність фахівця із соціальної роботи та навести приклади їх впливу за умов типових і нетипових ситуацій професійної діяльності; визначити, які з наведених чинників можуть знизити саме Вашу професійну надійність лише в нетипових ситуаціях професійної діяльності, а які з цих чинників не вплинуть на Вашу професійну надійність (*завдання типу 4*);
- схарактеризувати соціальну роботу як професійну діяльність та окреслити помилки, яких може припускатися соціальний працівник; визначити можливі причини їх виникнення і проаналізуйте наслідки, до яких може призвести кожна із визначених помилок (*завдання типу 4*);
- проаналізувати свою поведінку і визначити, яким чином Ви локалізуєте контроль над значущими для Вас подіями; ґрунтуючись на такому аналізі, визначити, яким є Ваш локус контролю: інтернальним чи екстернальним; порівняти висновки, отримані під час самоаналізу, з результатами діагностування за методикою «Суб'єктивний контроль» (*завдання типу 5*);
- спираючись на характеристику самоактуалізованої особистості, проаналізувати себе на самоактуалізованість; порівняти висновки, отримані під час самоаналізу, з результатами діагностування за методикою «Оцінка рівня самоактуалізації» (*завдання типу 5*);
- за результатами самодіагностування за методиками «Шкала оцінки потреби в досягненні» і «Діагностування особистості на мотивацію до запобігання невдач Т. Елерса» перевірити наявність взаємозв'язку між мотивацією досягнень, мотивацією до запобігання невдач з власною готовністю до ризику (*завдання типу 5*).

Розвитку в студентів здатності до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук, у тому числі методи математичної статистики та кількісні соціологічні методи, стосовно завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної роботи (СК1) сприяє виконання низки лабораторних робіт [4], завдяки яким відбувається не тільки прищеплення навичок застосування мануалу методик, необхідних для виявлення професійної надійності фахівців соціономічної сфери діяльності, практичне застосування теоретичних знань, здобутих під час лекційних занять з дисципліни та самостійної роботи студентів, але й фор-

муються вміння якісно інтерпретувати кількісні результати психологічних вимірювань. Зокрема для застосування методики «Експертна оцінка при формуванні кадрового резерву» студенти знайомляться з такими поняттями математичної статистики, як «математичне сподівання», «дисперсія», «середнє квадратичне відхилення» та розрахунковими формулами зазначених величин.

Виконання лабораторних робіт сприяє формуванню у студентів здатності до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг (СК6), оскільки самодіагностування за методиками «Гнучкість мислення», «Суб'єктивний контроль», «Здатність до самоуправління», «Експертна оцінка при формуванні кадрового резерву», «Стратегії і моделі поведінки подолання», «Визначення прагнення до ризику та рівня мотивації досягнення цілі й успіху», «Діагностика особистості на мотивацію до запобігання невдач Т. Елерса», «Оцінка рівня самоактуалізації», тестом Стреляу передбачає також аналіз отриманих емпіричних відомостей в аспекті їх внеску у прояв професійної надійності фахівців-соціономістів, від якої залежить ефективність їхньої майбутньої професійної діяльності за фахом.

Здатність проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК5) певною мірою формується в магістрів із соціальної роботи в процесі виконання *розрахунково-графічної роботи*, яка є індивідуальним завданням дослідницького характеру, спрямованим на узагальнення теоретичних знань та закріплення практичних умінь, здобутих під час лекційних та лабораторних занять. Розрахунково-графічна робота передбачає проведення студентами самодіагностування та надання інтерпретації отриманих результатів за відповідною зоною прояву професійної надійності, розробку рекомендацій щодо підвищення власної професійної надійності. Тема розрахунково-графічної роботи є однаковою для всіх студентів, але розрахункова частина виконується індивідуально кожним студентом за результатами діагностування особистісних характеристик, знайдених шляхом виконання лабораторних робіт.

Виконання розрахунково-графічної роботи також прищеплює студентам навички застосування методів математичної статистики (СК1), оскільки математична модель професійної надійності, що її використовують майбутні соціальні працівники для виявлення зони прояву власної професійної надійності, являє собою рівняння лінійної множинної регресії.

Оскільки за результатами діагностування показників професійної надійності, виявлення зони їх прояву і зони прояву професійної надійності в цілому студенти розробляють рекомендації,

пропонують і проводять заходи щодо їх подальшого розвитку, то відбувається формування здатності майбутніх соціальних працівників до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи (СК4); здатності до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень (СК8); здатності доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців (СК9), що, в свою чергу, є підґрунтям для розвитку здатності до ефективного менеджменту організації у сфері соціальної роботи (СК14).

Оскільки заходи щодо підвищення професійної надійності респондента розробляються відповідно до його індивідуальних особливостей, зон прояву показників професійної надійності, то це потребує від студентів неабиякої креативності, здатності генерувати нові ідеї тощо (ЗК8).

Наведені практичні завдання, лабораторні роботи і розрахунково-графічна робота з дисципліни «Професійна надійність персоналу соціальної сфери» не тільки сприяють формуванню зазначених вище компетентностей, але й слугують інструментом оцінювання відповідних результатів навчання. Матриця відповідності виконуваних студентами завдань і результатів навчання представлена в табл. 3.

Як можна бачити з табл. 3, вивчення майбутніми магістрами із соціальної роботи навчальної дисципліни «Професійна надійність персоналу

Таблиця 3 – Матриця відповідності завдань з навчальної дисципліни «Професійна надійність персоналу соціальної сфери» і результатів навчання

Типи завдань	Результати навчання						
	PH1	PH4	PH5	PH6	PH9	PH11	PH15
Тип 1	+	+	+				
Тип 2		+					
Тип 3		+					
Тип 4				+	+		
Тип 5				+	+		
Лабораторні роботи		+	+				+
Розрахунково-графічна робота	+	+	+			+	+

соціальної сфери» сприяє формуванню запланованих загальних і спеціальних компетентностей, а також за допомогою спеціально дібраних практичних і теоретичних завдань дозволяє оцінювати відповідні програмні результати навчання.

Сподіваємось, що зазначена дисципліна, разом із іншими навчальними дисциплінами, передбаченими магістерською підготовкою майбутніх соціальних працівників, дозволяє реалізувати головну мету освітнього процесу: «підготовку фахівців, здатних розв'язувати складні задачі і проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає проведення дослідження та/або здійснення інновацій...» [6].

Список використаних джерел

1. Закон України «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2014. N 37–38. ст. 2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти: схвал. сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України протокол № 19 від 23.11.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>
3. Корнєшук В. В., Колодійчук Ю. В., Боделан М. В. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників : монографія. Одеса, 2018. 297 с.
4. Корнєшук В. В. Професійна надійність персоналу соціальної сфери : лабораторний практикум. Одеса, 2017. 56 с.
5. Корнєшук В. В. Професійна надійність персоналу соціальної сфери : навчальний посібник. Одеса, 2017. 52 с.
6. Наказ Міністерства науки і освіти України «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» галузі знань 23 «Соціальна робота» для другого (магістерського) рівня вищої освіти за № 556 від 24.04.2019 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/06/231-sotsialna-robota-magistr.pdf>

References

1. Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» (2014) [Law of Ukraine «On Higher Education»] // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). N 37–38. st. 2004 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Metodichni rekomendatsii shchodo rozroblennia standartiv vyshchoi osvity [Guidelines for the development of higher education standards]: skhval. sektorom vyshchoi osvity Naukovo-metodychnoi Rady Ministerstva osvity i nauky Ukrainy protokol № 19 vid 23.11.2017 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>
3. Korneshchuk, V., Kolodiichuk, Yu., Bodelan, M. (2018). Teoriia i praktyka profesiinoi pidhotovky maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv : monohrafiia [Theory and Practice of Professional Training for Future Social Workers: A Monograph]. Odesa, Ukraine.
4. Korneshchuk, V. (2017). Profesiina nadiinist personalu sotsionomichnoi sfery : laboratornyi praktykum [Professional reliability of the staff of the socio-economic sphere: textbook]. Odesa, Ukraine.
5. Korneshchuk, V. (2017). Profesiina nadiinist personalu sotsionomichnoi sfery : navchalnyi posibnyk [Professional reliability of the staff of the socio-economic sphere: laboratory workshop]. Odesa, Ukraine.

6. Nakaz Ministerstva nauky i osvity Ukrainy «Pro zatverdzhennia standartu vyshchoi osvity za spetsialnistiu 231 «Sotsialna robota» haluzi znan 23 «Sotsialna robota» dlia druhooho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity za № 556 vid 24.04.2019 r. [Order of the Ministry of Science and Education of Ukraine «On approval of the higher education standard in the specialty 231«Social work»]. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/06/231-sotsialna-robota-magistr.pdf>

Вікторія Корнещук. Функціонально-компетентностний похід к магістерской підготовке будущих спеціалістів по соціальной роботі

В статті обоснована цілесобразність застосування функціонально-компетентностного походу к професіональній підготовке спеціалістів по соціальной роботі, котрий об'єднує вимоги як к змісту цієї підготовки, так і к здібностям будучого соціального працівника використовувати набутий знання, уміння, навички для безпосереднього виконання професіональних функцій. Представлено співвідношення між професіональними функціями і компетентностями (загальними і спеціальними) магістрів соціальной роботи, визначеними Стандартом вищого освіти по спеціальності 231 «Соціальна робота» для другого (магістерського) рівня вищого освіти. Проаналізована можливість формування окремих компетентностей в процесі вивчення дисципліни «Професіональна надійність персоналу соціальної сфери», передбаченої магістерської підготовкою будучих соціальних працівників в ОНПУ. Предложено завдання для оцінки результатів навчання, відповідних компетентностям, формуваним в час вивчення даної дисципліни.

Ключевые слова: будучий соціальний працівник, магістр соціальной роботи, професіональна підготовка, магістерська підготовка, інтегральна компетентність, загальні компетентності, спеціальні компетентності, результати навчання.

Viktoriia Korneshchuk. Functional competent approach to master training of future social work specialists

The article substantiates the expediency of applying a functional competent approach to social work specialists training, which combines the requirements both with the content of this training and the ability of the future social worker to apply the acquired knowledge, skills and abilities in the direct execution of professional functions. The correlation of professional functions and competencies (general and special ones) of Masters in social work, determined by the Standard of higher education in specialty 231 «Social work» for the second (Master's) level of higher education is determined. The possibility of forming separate competencies in the process of studying the discipline «Professional reliability of personnel of the socio-economic sphere», provided by the Master's training of future social workers at the Odessa National Polytechnic University, is analyzed, namely: the ability to think abstractly, analyze and synthesize; ability to conduct research at the appropriate level; the ability to generate new ideas (creativity); ability to understand and use modern theories, methodologies and methods of social and other sciences, including methods of mathematical statistics and quantitative sociological methods, in relation to the tasks of fundamental and applied research in the field of social work; ability to implement methods and technologies of innovative practice and management in the social work system; ability to evaluate the process and result of professional activity and quality of social services; ability for joint activity and group motivation, facilitation of group decision-making processes; ability to bring knowledge and own conclusions to specialists and non-specialists; ability to effectively manage the organization in the field of social work. The tasks for the competency assessment of the learning outcomes (solve complex problems and problems that require updating and integration of knowledge in the context of incomplete / insufficient information and conflicting requirements; to show in-depth knowledge and systematic understanding of theoretical concepts, both in the field of social work and in other branches of socio-humanities; collect and perform quantitative and qualitative analysis of empirical data; independently and autonomously to find information necessary for professional growth, to acquire it, to acquire and produce new knowledge, to develop professional skills and qualities; implement reflective practices in the context of the values of social work, responsibility, including to prevent professional burnout; to organize joint activity of specialists of different industries and non-professionals, to carry out their preparation for social work tasks, to initiate team-building and to coordinate team work; to develop criteria and indicators of the effectiveness of professional activity, to apply them in evaluating the work performed, to offer recommendations for quality assurance of social services and management decisions) within the study of the specified discipline are proposed.

Key words: future social worker, Master's degree in social work, professional training, Master's training, integral competence, general competencies, special competencies, learning outcomes.